

ZASTUPANJE I ZASTUPNICI OSIGURAVAJUĆIH KUĆA

Privredni subjekti, osim preduzetnika, pravna su lica, te kao takva ne mogu direktno istupati u pravnom prometu radi realizacije svoje delatnosti iz osnivačkih akata, već to mogu činiti samo preko svojih zastupnika. Privredni subjekti nemaju pravno relevantnu volju. Zato mogu stupati u pravne odnose jedino preko fizičkih lica. Pravni poslovi koje preduzmu fizička lica kao organi društva (direktor, članovi upravnog odbora, prokuristi) proizvode dejstva prema društvu koje zastupaju, a ne prema samim tim licima. Zastupanje nastaje na osnovu zakona, akta nadležnog organa ili izjave volje zastupanog. Prema odredbama člana 84. stav 2. Zakona o obligacionim odnosima, ovlašćenje za zastupanje zasniva se na 1) zakonu, 2) opštem aktu pravnog lica, 3) aktu nadležnog organa, ili na 4) izjavi volje zastupanog (punomoćje).

U radu je prikazano zastupanje osiguravajućih društava, kao privrednih subjekata, na osnovu zakonskog ovlašćenja.

Ključne reči: zastupanje, članovi uprave, zastupnici, posrednici

Mr Velisav I. Marković

Poslovni fakultet u Valjevu
Univerziteta Singidunum
u Beogradu,
Valjevo, Železnička br. 7

Uvod

Za obavljanje osiguravajuće delatnosti osnivaju se društva čiji je položaj u našem pozitivnom pravu regulisan Zakonom o osiguranju.¹

Društvo za osiguranje pravno je lice koje obavlja delatnost osiguranja imovine i lica. Osiguravajuću delatnost čine poslovi osiguranja, saosiguranja i reosiguranja, kao i poslovi neposredno povezani sa osiguranjem. Osiguravajuća kuća može se osnovati kao akcionarsko društvo ili kao društvo za uzajamno osiguranje.

Pored osiguravajućih društava, osiguranjem se mogu baviti i društva za posredovanje, društva za zastupanje i agencije za obavljanje drugih poslova u ovoj oblasti.

Akcionarsko društvo za osiguranje mogu osnovati najmanje dva pravna, odnosno fizička lica.

Akcionarsko društvo može obavljati poslove samo jedne ili više vrsta osiguranja u okviru iste grupe osiguranja, ili samo poslove reosiguranja za koje je dobilo dozvolu Narodne banke Srbije.²

Poslove osiguranja može obavljati društvo sa sedištem na teritoriji Republike Srbije.

Društvo za uzajamno osiguranje pravno je lice koje obavlja delatnost u interesu svojih članova osiguranika, po principu uzajamnosti i solidarnosti. Ono može obavljati sve poslove osiguranja, osim reosiguranja.

Organi akcionarskog društva jesu skupština, uprava (upravni odbor i direktor) i nadzorni odbor. Saglasnost na izbor za člana uprave i nadzornog odbora daje Narodna banka Srbije, a u protivnom, izbor je ništav. Delokrug ovih organa identičan je delokrugu istih organa privrednog društva organizovanog kao akcionarsko društvo, uz specifičnosti prirode delatnosti ovih društava i kontrolna ovlašćenja Narodne banke Srbije.

Organi društva za uzajamno osiguranje jesu skupština, uprava (upravni odbor i direktor) i nadzorni odbor. Osnivači učestvuju u upravljanju društvom do povraćaja uplaćenih uloga. Na ove organe shodno se primenjuju odredbe o organima akcionarskog društva za osiguranje.

publikacije, 2005; Carić, Slavko, Vitez, Miroslav, Veselinović, P. Janko: *Privredno pravo*, Privredna akademija u Novom Sadu, 2006, str. 117-127, Babić, Ilija: *Privredno pravo*, Univerzitet Singidunum u Beogradu, 2008, str. 215-216, Vasiljević, Mirko: *Kompanijsko i trgovinsko pravo*, Službeni glasnik Beograda, 2008, str. 141-146.

1 Sl. glasnik RS, broj 55/2004, 70/2004, 61/2005, 85/2005, 101/2007, 63/2009, 107/2009.

2 Više o pravnom položaju akcionarskih društava za osiguranje: Šulejić, Predrag: *Pravo osiguranja*, Pravni fakultet Beograd – Centar za

Direktor akcionarskog društva za osiguranje mora biti u radnom odnosu u tom društvu, a ako nema direktora, u radnom odnosu mora biti predsednik upravnog odbora.

1. Obavljanje funkcije člana uprave

Akcionarsko društvo podnosi zahtev Narodnoj banci Srbije za dobijanje saglasnosti na predlog odluke o izboru člana uprave. Izbor člana uprave, bez saglasnosti Narodne banke Srbije, takođe se smatra ništavim.

Uz zahtev za dobijanje saglasnosti podnosi se sledeće:

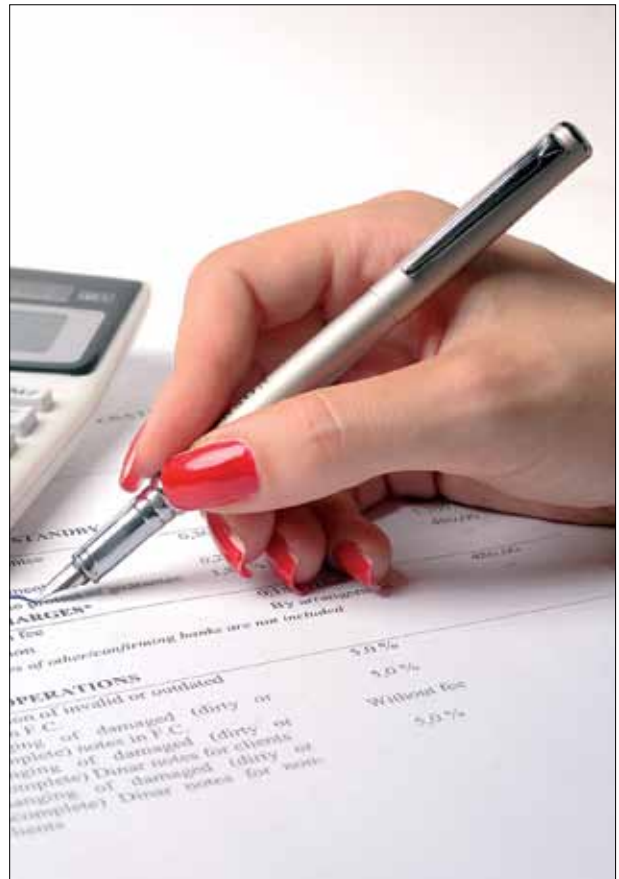
- 1) dokaz o ispunjenosti uslova u pogledu školske spreme, kvalifikacije i profesionalnog iskustva
- 2) dokaz da dotično lice u poslednje tri godine nije bilo član uprave, nadzornog odbora ili nosilac posebnih ovlašćenja u pravnom licu nad kojim je otvoren ili sproveden postupak prinudne likvidacije, to jest stečaja
- 3) dokaz da to lice ne podleže ograničenjima izbora propisanim ovim zakonom, koja se odnose na članove uprave i nadzornog odbora akcionarskog društva za osiguranje
- 4) dokaz da lice nije bezuslovno osuđivano na kaznu zatvora dužu od tri meseca
- 5) dokaz nadležnog organa uprave o izmirenju poreza, ne stariji od šest meseci
- 6) overenu kopiju rešenja nadležnog organa uprave o utvrđivanju i naplati poreza za tekuću, odnosno prethodnu godinu.³

Pored navedenih dokaza, lice koje je kandidat za direktora akcionarskog društva za osiguranje podnosi i svoj program poslovođenja društvom.

O izboru Narodna banka Srbije odlučuje u roku od 30 dana od dana prijema zahteva.

NBS će odbiti da pruži saglasnost za obavljanje funkcije člana uprave ako lice ne ispunjava uslove propisane zakonom, ili ako iz podataka kojima banka raspolaže proizlazi da bi zbog delatnosti ili poslova koje lice obavlja, odnosno radnji koje je lice izvršilo, moglo biti ugroženo poslovanje društva u skladu s pravilima o upravljanju rizikom.

Narodna banka Srbije rešenjem će oduzeti saglasnost za obavljanje funkcije člana uprave akcionarskog društva za osiguranje u sledećim slučajevima:

- 1) ako je saglasnost data na osnovu neistinitih i netačnih podataka
- 2) ukoliko član uprave prestane da ispunjava zakonske uslove
- 3) ako ne postupa u skladu sa obavezama člana uprave u skladu sa zakonom.

Narodna banka Srbije može da naloži akcionarskom društvu za osiguranje da razreši dužnosti člana, odnosno članove uprave, i da imenuje novog člana, odnosno članove. To se odvija pod sledećim uslovima:

- 1) ako društvo ne postupa u skladu s nalogom za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti
- 2) ako uprava društva ne sprovede mere nadzora propisane zakonom
- 3) ako društvo ne postupa u skladu sa obavezom blagovremenog i istinitog izveštavanja, odnosno obaveštavanja Narodne banke Srbije ni posle pismenog upozorenja NBS, ili pak ako na bilo koji način ometa vršenje nadzora nad njegovim poslovanjem.

Ukoliko je započet postupak za oduzimanje dozvole za obavljanje poslova osiguranja akcionarskom društvu, Narodna banka Srbije će u tom postupku odlučivati i o oduzimanju saglasnosti za obavljanje poslova funkcije člana uprave društva.

³ Član 39. stav 2. tačka 10. Zakona o osiguranju. Pored toga, donet je i podzakonski akt guvernera Narodne banke Srbije, koji predviđa način ispunjavanja ovih uslova – Odluka o bližim uslovima koje treba da ispunje lica iz člana 39. Zakona o osiguranju i načinu dokazivanja ispunjenosti tih uslova, kao i o potrebnoj organizacionoj, kadrovskoj i tehničkoj osposobljenosti akcionarskog društva za osiguranje (Sl. glasnik RS, broj 42/2005).

Za člana uprave akcionarskog društva za osiguranje, pored lica predviđenih zakonom kojim se uređuje pravni položaj preduzeća, ne može biti izabrano 1) lice povezano s pravnim licem u kojem akcionarsko društvo za osiguranje ima više od pet odsto učešća u kapitalu ili u pravu glasa, 2) lice koje je član uprave ili nadzornog odbora u drugom akcionarskom društvu za osiguranje.

Uprava akcionarskog društva za osiguranje dužna je da odmah pismeno obavesti nadzorni odbor društva u sledećim slučajevima:

- 1) kad je ugrožena likvidnost, odnosno solventnost društva
- 2) kada nastupe razlozi za prestanak važenja ili oduzimanje dozvole za obavljanje poslova osiguranja, odnosno razlozi za zabranu obavljanja pojedinih vrsta osiguranja
- 3) ako se garantna rezerva društva smanji ispod nivoa margine solventnosti.

O nastupanju navedenih okolnosti direktor akcionarskog društva za osiguranje obaveštava Narodnu banku Srbije.

Član uprave akcionarskog društva dužan je da odmah pismeno obavesti nadzorni odbor društva i Narodnu banku Srbije o sledećem:

- 1) imenovanju, odnosno prestanku njegove funkcije u organu uprave, odnosno nadzornom organu drugih pravnih lica
- 2) pravnim poslovima na osnovu kojih je on, odnosno član njegove uže porodice posredno ili neposredno stekao akcije, to jest udele pravnog lica, na osnovu kojih je član uprave sam ili zajedno s članovima svoje uže porodice u tom pravnom licu stekao kvalifikovano učešće, ili ako se njegovo učešće spustilo ispod granice kvalifikovanog učešća propisanog zakonom.

Ovlašćenja upravnog odbora karakteristična su za svako akcionarsko društvo prema položaju koje mu daje Zakon o privrednim društvima. Ono što je svojstveno akcionarskom društvu za osiguranje jesu posebne nadležnosti koje proizlaze iz delatnosti osiguranja: donošenje uslova osiguranja, tarifa premija, tabele maksimalnog samopridržaja.

Zakon o osiguranju predviđa da upravni odbor akcionarskog društva, pored funkcija predviđenih opštim pravilima (Zakon o privrednim društvima), ima i posebne

funkcije: 1) da obezbedi poslovanje društva u skladu s pravima o upravljanju rizikom, 2) praćenje rizika i preduzimanje odgovarajućih mera u vezi s tim, 3) vođenje poslovnih i drugih knjiga i poslovne dokumentacije, sastavljanje računovodstvenih isprava i finansijskih i drugih isprava u skladu sa zakonom, 4) sastavljanje izveštaja i druge dokumentacije koja se dostavlja nadzornom odboru, 5) obavljanje interne revizije u skladu sa zakonom.

Najvažnije funkcije direktora predviđene su zakonom. Prema njima, direktor 1) organizuje i vodi poslovanje društva, 2) zastupa društvo, 3) stara se o zakonitosti rada društva i odgovara za zakonitost tog rada, 4) obavlja i druge poslove utvrđene zakonom, osnivačkim aktom i statutom.

Direktor je obavezan organ upravljanja u akcionarskom društvu za osiguranje.

Postoji jasno razgraničenje funkcija upravnog odbora i direktora, pri čemu je predviđena samostalnost direktora u sprovođenju ovlašćenja. U našem pravu nije izvršeno izjednačenje posloводства i zastupanja u rukama upravnog odbora, kao što je to slučaj u nekim drugim pravnim sistemima, na primer u Mađarskoj. Direktor, pre svega, samostalno obavlja funkcije zastupanja, poslovođenja i kontrole zakonitosti rada društva.⁴

⁴ Šulejić, Predrag: *Upravljanje u društvu za osiguranje prema novim propisima*, „Pravo i privreda” br. 5-8/2005, str. 593.

Funkciju zastupanja direktor akcionarskog društva za osiguranje obavlja po pravilima koja važe za zakonskog zastupnika privrednog društva.

2. Posredovanje u osiguranju

Poslovima posredovanja u osiguranju može se baviti isključivo društvo za posredovanje koje je dobilo dozvolu Narodne banke Srbije za obavljanje tih poslova, i to kao jedinom delatnošću.

Pod poslovima posredovanja u osiguranju podrazumevaju se 1) poslovi koji se tiču dovođenja u vezu osiguranika, odnosno ugovarača osiguranja s društvom za osiguranje radi pregovaranja o zaključenju ugovora, na osnovu naloga osiguranika, ili naloga društva za osiguranje (osnovna delatnost) i 2) poslovi savetovanja i pomoći u obradi šteta i proceni rizika i šteta (uzgredna delatnost).⁵

⁵ „Za razliku od našeg prava, prema čl. 17. st. 1. Zakona o posrednicima neživotnog osiguranja iz 1996. Velike Britanije, posrednik osiguranja označava a) lice koje ima pismenu punomoć od osiguravača da zaključuje ugovore o osiguranju u ime osiguravača ili da s njim zaključuje osiguranje, b) lice koje radi pokrivanja rizika osiguranjem dovedi u vezu lica koja traže osiguranje i osiguravače, direktno ili preko trećeg lica, vršeći pripreme radnje za zaključenje ugovora o osiguranju. Ovakva definicija preciznije odražava prirodu posredovanja koju i naš zakon o osiguranju prihvata kao mogućnost, pa društvo za posredovanje može da se bavi i poslovima zastupanja, pod uslovom da u istom pravnom poslu ono ne može biti zastupnik za jednu, a posrednik za drugu ugovornu stranu. U pravu Velike Britanije ovo razlikovanje nije obavezno, te se pravni položaj brokera određuje prema onome što konkretno radi i zašto to radi“. Slavnić, Jovan: *Ovlašćenja i obaveze brokera osiguranja*, Zbornik radova na Savetovanju Udruženja za pravo osiguranja Srbije i Crne Gore „Pravo osiguranja u tranziciji“, Palić, 11-14. aprila 2003, str. 82.

U pravu Velike Britanije posredovanje u osiguranju označava bilo koji od sledećih poslova: 1) postupanje po ugovoru o osiguranju u svojstvu agenta; 2) organizovanje sporazuma o pravima iz ugovora o osiguranju; 3) pomoć u administriranju i izvršavanju ugovora o osiguranju; 4) savetovanje o kupovini ili prodaji prava iz ugovora o osiguranju; 5) preuzimanje obaveze da se izvede bilo koji od poslova u prethodno navedenim tačkama. Vidi Jovanović, Slobodan: *Uloga posrednika i zastupnika osiguranja u zaključivanju, izvršavanju i produženju ugovora o osiguranju i prirodi i sadržini ugovora koje oni zaključuju s klijentima u pravu Velike Britanije i srpskom pravu*, „Posrednici i zastupnici osiguranja u pravu EU i srpskom pravu“, Biblioteka Pravni informator, Beograd, 2007. str. 75. Prema austrijskim zakonima o zanimanjima, o maklerima, o ugovorima u osiguranju, o nadzoru osiguranja i o bankama, objavljenim 15. januara 2003. godine u Evropskom službenom listu, koji su usaglašeni sa Smernicom (direktivom) 2002/92/EG o posredovanju u osiguranju – delatnost posrednika u osiguranju, uz naknadu, obuhvata nuđenje, predlaganje ili sprovođenje drugih pripremnih radnji za zaključenje ugovora o osiguranju, konkretno zaključenje polise, sadejstvo pri upravljanju izvršenjem ugovora. Propisano je i obavezno osiguranje profesionalne odgovornosti posrednika u osiguranju, a najniža suma

Prema tome, društvo za posredovanje ne može obavljati poslove zastupanja u osiguranju. Od tog pravila, pravila o bavljenju posredovanjem kao jedinom delatnošću, Zakon predviđa jedno odstupanje: ova društva, ipak, mogu obavljati i poslove zastupanja u osiguranju, ali pod tačno određenim uslovima koji se traže za društva za zastupanje (u pogledu poslovnog plana, kadrovske i tehničke osposobljenosti, zaključivanja predugovora ili ugovora o zastupanju sa društvom za osiguranje), uz odgovarajuću dozvolu Narodne banke Srbije. Međutim, kada društvo za posredovanje, pod navedenim uslovima, istupa u svojstvu zastupnika, ono ne može u istom pravnom poslu biti zastupnik za jednu i posrednik za drugu ugovornu stranu. Ovo je opravdano zbog mogućeg sukoba interesa, jer posrednik u prometu istupa vodeći računa o interesima obe ugovorne strane, dok zastupnik istupa u ime i za račun svog nalogodavca, pa tako vodi računa o njegovom interesu.⁶

Društvo za posredovanje osniva se kao akcionarsko društvo i novčani deo osnivačkog kapitala ne može biti manji od 25.000 evra u dinarskoj protivvrednosti. Društvo može poslovati i kao privredni subjekt sa ograničenom odgovornošću, i tada novčani deo osnivačkog kapitala ne može biti manji od 12.500 evra u dinarskoj protivvrednosti. Ako društvo za posredovanje u osiguranju obavlja i poslove zastupanja, iznos osnovnog kapitala uvećava se za 30 procenata.⁷

Poslovno ime društva za posredovanje u osiguranju mora sadržati i oznaku delatnosti „posredovanje u osiguranju“.

Poslove posredovanja u ovakvom društvu mogu obavljati samo zaposleni u tom pravnom licu koji imaju ovlašćenje Narodne banke Srbije (ovlašćeni posrednici).

Ovlašćenje za obavljanje poslova posredovanja u osiguranju Narodna banka Srbije izdaje licu koje ispunjava sledeće uslove:

- 1) ima prebivalište na teritoriji Republike Srbije
- 2) punoletno je i ima potpunu poslovnu sposobnost
- 3) položilo je ispit za obavljanje poslova posredovanja u osiguranju⁸

obezbeđenja mora da iznosi milion evra za pojedinačan slučaj. Navedeno prema Janjić, Zoran: *Sprovođenje smernice direktive o posredovanju u osiguranju u zakonodavstvima Austrije i Nemačke*, „Posrednici i zastupnici osiguranja u pravu EU i srpskom pravu“, Biblioteka Pravni informator, Beograd, 2007. str. 51.

⁶ Vidi: Šulejić, Predrag: *Oblici organizovanja organizacija za osiguranje*, „Akcionarska društva, berze i akcije – ABA“, 2006. str. 445-452.

⁷ Član 76. Zakona o osiguranju.

⁸ Polaganje stručnog ispita regulisano je Odlukom o sadržini i načinu polaganja stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju i načinu dokazivanja ispunjenosti drugih

- 4) pravnosnažnom sudskom odlukom nije mu izrečena mera bezbednosti ili zaštitna mera zabrane obavljanja delatnosti.⁹

Strano fizičko lice koje, po pravu države čiji je državljanin, ispunjava uslove za obavljanje poslova posredovanja u osiguranju, može obavljati te poslove.¹⁰

3. Zastupanje u osiguranju

Poslovima zastupanja u osiguranju, prema našem pravu, mogu se baviti pravna i fizička lica koja su dobila dozvolu za obavljanje ovih poslova u skladu sa Zakonom o osiguranju.

Pravna lica su društva za zastupanje u osiguranju koja se mogu osnovati u obliku akcionarskog društva ili u obliku društva s ograničenom odgovornošću. Fizička lica

uslova za dobijanje ovlašćenja za obavljanje tih poslova (Sl. glasnik RS, broj 80/06).

9 Direktiva Evropske unije o posredovanju u osiguranju ustanovljava četiri zahteva koji čine uslove za pristupanje obavljanju aktivnosti posredovanja u osiguranju i reosiguranju i obavljanje tih aktivnosti. Označeni su terminom *profesionalni zahtevi*. To su: a) stručna osposobljenost, b) kredibilitet za obavljanje poslova, c) postojanje osiguranja ili drugog jemstva za štete iz odgovornosti za vršenje poslova i d) obezbeđenje zaštite klijenata i preduzeća za osiguranje od insolventnosti posrednika prilikom prenosa premija, naknada štete i vraćanja premija. Navedeno prema: Slavnić, Jovan: *Direktiva Evropske unije o posredovanju u osiguranju*, „Posrednici i zastupnici osiguranja u pravu EU i srpskom pravu”, „Intermex”, 2007, str. 30.

10 Član 82. Zakona o osiguranju.

zastupnici su u osiguranju, koji imaju svojstvo preduzetnika. Oba subjekta u svojoj firmi moraju da imaju oznaku „zastupanje u osiguranju“.¹¹

Društvo za zastupanje u osiguranju, takođe, osniva se kao akcionarsko društvo i novčani deo osnivačkog kapitala ne može biti manji od 25.000 evra u dinarskoj protivvrednosti, ili kao društvo s ograničenom odgovornošću, kada novčani deo osnivačkog kapitala ne može biti manji od 12.500 evra u dinarskoj protivvrednosti.

Zastupnik u osiguranju mora uvek imati na računu najmanje 1.500 evra u dinarskoj protivvrednosti, po srednjem kursu NBS.

Pored poslova zastupanja, društvo za zastupanje u osiguranju, odnosno zastupnik u osiguranju mogu obavljati i poslove savetovanja i pomoći u obradi šteta i proceni rizika i šteta.¹²

11 Šulejić, Predrag, op.cit. str. 450.

12 “U evropskom zakonodavstvu i nacionalnim zakonodavstvima država članica pojam „posrednici osiguranja“ („insurance intermediary“) obuhvata agente i brokere osiguranja. Razlika između jednih i drugih u tome je što su agenti vezani za osiguravača ugovorom, a brokeri su nezavisni i ugovorni su partneri osiguranika. Naš zakon o osiguranju pravi razliku na posrednike, koji dovode u vezu osiguravača, osiguranika i zastupnika koji istupaju u ime i za račun osiguravača. Lice koje je nezavisno i radi za osiguranika može biti samo posrednik u smislu da dovodi u vezu osiguravača i osiguranika, ali može biti i zastupnik osiguranika kada ima ovlašćenja da istupa u njegovo ime i za njegov

Društvo koje obavlja poslove osiguranja dužno je da vodi evidenciju o društvima za zastupanje i zastupnicima u ovoj delatnosti, koji za to društvo obavljaju poslove.

Pravilo je da društvo za zastupanje, odnosno zastupnik osiguranja, može da obavlja poslove zastupanja samo za jedno društvo za osiguranje, a za više društava samo uz njihovu pismenu saglasnost.

I društvo i zastupnik dužni su da u svojim poslovnim prostorijama na vidnom mestu imaju istaknut naziv društva za osiguranje koje zastupaju.¹³

Narodna banka Srbije izdaje ovlašćenja za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju licu koje ispunjava uslove, istovetne koje treba da ima i lice koje se bavi poslovima posredovanja.

Zakon propisuje obavezu društva za zastupanje u osiguranju, odnosno zastupnika u osiguranju da novčana sredstva i ostale instrumente plaćanja i obezbeđenja plaćanja, koja je naplatio, to jest preuzeo od osiguranika ili ugovarača osiguranja, u ime i za račun društva za osiguranje, uplati u korist društva istog dana, a najkasnije narednog radnog dana od dana naplate ili preuzimanja, te da u istom roku preda ostale instrumente plaćanja i obezbeđenja plaćanja.

Za radnje preduzete u obavljanju poslova zastupanja u osiguranju odgovara društvo za osiguranje.

Zastupnik osiguranja vezan je za osiguravača ugovorom o zastupanju i radnje koje je preuzeo obavezuju osiguravača. Osiguravač ima obavezu da isplati naknadu iz osiguranja i onda kada zastupnik napravi propust u toku zaključčenja ugovora. Zastupnik predstavlja „oči i uši“¹⁴ osiguravača i za njegove propuste ovaj odgovara na osnovu opštih pravila o odgovornosti za drugoga. Ova odgovornost ne oslobađa zastupnika od odgovornosti prema osiguraniku na osnovu opštih pravila o građanskoj odgovornosti.

Odgovornost zastupnika zasniva se na nalogu koji mu je poverio nalogodavac - osiguravač i zato je ova odgovornost ugovorna. Zastupnik nije ni u kakvom ugovornom odnosu sa osiguranikom te zato ne odgovara ovome na osnovu pravila o ugovornoj odgovornosti, već, eventualno, na osnovu opštih pravila o prouzrokovanju štete drugome. Osiguranik može da zahteva izvršenje ugovora o osiguranju direktno od osiguravača, od zastupnika ili i jednog i drugog. Osiguravač odgovara za propuste zastupnika samo ako su nastali u vezi sa izvršenjem ovlašćenja koja ima na osnovu ugovora o zastupanju.¹⁵

Društvo za zastupanje u osiguranju, odnosno zastupnik u osiguranju odgovara za štetu osiguraniku koja nastane usled lažnog predstavljanja ili nepažnje društva za zastupanje, odnosno zastupnika u osiguranju. Oni odgovaraju i zbog toga što nisu otkrili da obavljaju delatnost u svojstvu zastupnika.

Direktor društva za osiguranje, odnosno lice s posebnim ovlašćenjima koje je zaključilo ugovor o zastupanju, odgovara društvu za prouzrokovanu štetu nastalu iz tog ugovora.¹⁶

račun. Agent pak koji je vezan za jednog ili više osiguravača može imati ovlašćenja običnog posrednika, ali je najčešće zastupnik, jer mu osiguravač daje ovlašćenja da istupa u njegovo ime i za njegov račun. Pojmovi „agent“ i „broker“ već se primenjuju u našim propisima i nema razloga da se u oblasti posredovanja u osiguranju zadržava stara podela na posrednike i zastupnike, koja ne postoji u evropskom pravu s kojim se naše pravo usaglašava.“ Navedeno prema: Pak, Jasna: *Pravna zaštita potrošača usluga osiguranja sa posebnim osvrtom na građansko-pravnu odgovornost posrednika i zastupnika osiguranja*, „Posrednici i zastupnici osiguranja u pravu EU i srpskom pravu“, Biblioteka Pravni informator, Beograd, 2007. str. 165.

¹³ Član 89. Zakona o osiguranju.

¹⁴ Ovaj izraz sreće se u nemačkoj pravnoj literaturi i sudskoj praksi (Prolss/Martin, „Versicherungsvertragsgesetz“, C.H. Beck, Minhen, 2004. s. 443), vidi Pak, Jasna, op. cit. str. 168.

¹⁵ Pak, Jasna, op. cit. str. 169.

¹⁶ Član 98. Zakona o osiguranju.

4. Zaključak

Za razliku od ostalih privrednih subjekata, posebno privrednih društava, zakonski zastupnici osiguravajućih kuća moraju ispunjavati posebne uslove propisane Zakonom o osiguranju. Posebni uslovi tiču se školske spreme, kvalifikacije, profesionalnog iskustva. Na primer, direktor privrednog društva ne mora biti u radnom odnosu u privrednom društvu, a direktor akcionarskog društva za osiguranje mora biti u radnom odnosu u tom društvu, a ako društvo nema direktora, u radnom odnosu mora biti predsednik upravnog odbora. Narodna banka Srbije daje saglasnost na predlog odluke o izboru članova uprave, a može oduzeti saglasnost za obavljanje funkcije člana uprave.

Funkciju zastupanja direktor akcionarskog društva za osiguranje obavlja po pravilima koja važe za zakonskog zastupnika privrednog društva.

Literatura

1. Zakon o osiguranju „Sl. glasnik RS“, broj 55/2004, 70/2004, 61/2005, 85/2005, 101/2007, 63/2009, 107/2009,
2. Šulejić Predrag: Pravo osiguranja, *Pravni fakultet Beograd – Centar za publikacije*, 2005,
3. Carić Slavko, Vitez Miroslav, Veselinović P. Janko: Privredno pravo, *Privredna akademija Novi Sad*, 2006,
4. Babić Ilija: Privredno pravo, *Univerzitet Singidunum Beograd*, 2008,
5. Vasiljević Mirko: Kompanijsko i trgovinsko pravo, *Službeni glasnik Beograd*, 2008,
6. Odluka o bližim uslovima koje treba da ispune lica iz člana 39. Zakona o osiguranju i načinu dokazivanja ispunjenosti tih uslova, kao i potrebnoj organizacionoj, kadrovskoj i tehničkoj osposobljenosti akcionarskog društva za osiguranje („Sl. glasnik RS“, broj 42/2005),
7. Šulejić Predrag: Upravljanje u društvu za osiguranje prema novim propisima, *Pravo i privreda* br. 5-8/2005,
8. Slavnić Jovan: Ovlašćenja i obaveze brokera osiguranja, *Zbornik radova na Savetovanju Udruženja za pravo osiguranja Srbije i Crne Gore „Pravo osiguranja u tranziciji“*, Palić, 11-14. aprila 2003,
9. Jovanović Slobodan: Uloga posrednika i zastupnika osiguranja u zaključivanju, izvršavanju i produženju ugovora o osiguranju i prirodi i sadržini ugovora koje oni zaključuju sa klijentima u pravu Velike Britanije i srpskom pravu, *Posrednici i zastupnici osiguranja u pravu EU i srpskom pravu*, *Biblioteka Pravni informator*, Beograd, 2007,
10. Janjić Zoran: Sprovođenje smernice-direktive o posredovanju u osiguranju u zakonodavstvima Austrije i Nemačke, Po-

srednici i zastupnici osiguranja u pravu EU i srpskom pravu, *Biblioteka Pravni informator*, Beograd, 2007,

11. Šulejić Predrag: Oblici organizovanja organizacija za osiguranje, *Akcionarska društva, berze i akcije –ABA*, 2006,
12. Odluka o sadržini i načinu polaganja stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanje u osiguranju i načinu dokazivanja ispunjenosti drugih uslova za dobijanje ovlašćenja za obavljanje tih poslova („Sl. glasnik RS“, broj 80/06),
13. Slavnić Jovan: Direktiva Evropske unije o posredovanju u osiguranju, *Posrednici i zastupnici osiguranja u pravu EU i srpskom pravu*, *Intermex*, 2007,
14. Pak Jasna: Pravna zaštita potrošača usluga osiguranja sa posebnim osvrtom na građansko-pravnu odgovornost posrednika i zastupnika osiguranja, *Posrednici i zastupnici osiguranja u pravu EU i srpskom pravu*, *Biblioteka Pravni informator*, Beograd, 2007.

Summary

Insurance Agents and Agency Operations

Velisav I. Marković, M. A.

Unlike other economic entities, companies in particular, legal insurance agents must comply with the special terms and conditions stipulated under the Insurance Law. These special terms and conditions refer to education, qualifications, professional experience. For example, a company director may not necessarily be employed at the company, whereas a shareholding company director must be employed at the shareholding company, and if the company does not have a director, it must have an employed president of the Managing Board. The National Bank of Serbia approves the draft decision on appointing members of management and may revoke the approval given to a management member.

A shareholding insurance company director performs insurance agency operations pursuant to the rules applicable to legal agents of companies.

Insurance agents may be legal and natural persons, and in some cases insurance brokers – if granted a licence for performing such operations by the National Bank of Serbia.

The terms and conditions for performing insurance agency operations, the scope of authorization and agent's liability are precisely stipulated.

TRANSLATED BY: MAJA MARKOVIĆ